

ТЕТЯНА ГОЛИК
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Смалюк Г. Ф.

СВІТОВІ ДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ І ТУРИЗМ

Туризм – явище багатогранне і неоднозначне. Різні фахівці досліджують туризм як вид економічної діяльності з організації подорожей або як діяльність самих туристів під час подорожі, як окрему галузь народного господарства або як великий міжгалузевий комплекс [1, с. 15].

З точки зору економіки туризм – відкрита соціально-економічна система [2, с. 60]. Такий системний підхід передбачає вплив на систему і виходить від системи впливу на зовнішнє середовище. Таким чином, виділяють фактори, що впливають на розвиток туризму, і вплив туризму на різні сфери життя суспільства.

Серед основних факторів, що впливають на розвиток туризму, виділяють 2 групи. Фактори першої групи виходять з зовнішнього середовища впливу на туризм, з різних сфер життя суспільства. До зовнішніх факторів належать природно-географічні, екологічні, культурно-історичні, економічні, політичні, соціально-демографічні та інші фактори. До другої групи належать специфічні фактори, що виникають всередині системи туризму, але також роблять вплив на його розвиток. Вплив факторів може бути як позитивним, так і негативним.

Демографічні зміни будуть мати сильний вплив на туризм в найближчі десятиліття. Це вплине на формування типів туристів, туристичних маршрутів, і особливості організації туристичної діяльності.

Основні демографічні тенденції на глобальному рівні – це зростання світового населення, збільшення тривалості життя, урбанізація, міграція, зміна структури сім'ї – все це вплине на різні типи туристів, які змінять свої думки щодо відвідування визначних історичних пам'яток, готелів, дозвілля і відпочинку в цілому.

Зокрема, виходячи із даних Всесвітньої туристичної організації, розраховано, що до 2030 року часу населення світу за прогнозами досягне 8,3 млрд. чоловік (рис. 1). Однак, разом із збільшенням чисельності світового населення, туристичним компаніям буде складніше виживати на ринку через жорстку конкуренцію. Пропозиції для туристів згідно з їх перевагам будуть ставати все більш фрагментованими, а виживання на ринку туркомпанії буде прямо залежати від конкурентоспроможності і здатності підлаштовуватися під багатонаціональність і вподобання різних поколінь. Так, більш молоді туристи, які все ще працюють повний робочий день, хотітимуть розслабитися на відпочинку, а більш вікові туристи більше часу будуть приділяти пошуку нових видів туристичної діяльності.

За демографічними критеріями туристичний ринок ділиться на кілька сегментів. Найбільш важливими для аналізу розвитку туризму країни є гендерні та вікові характеристики потенційних туристів. Вивчення туристичного попиту в межах окремих вікових груп дозволяє зробити висновок про те, що туристи, що представляють ці групи, мають різні спонукальні мотиви і цілі.

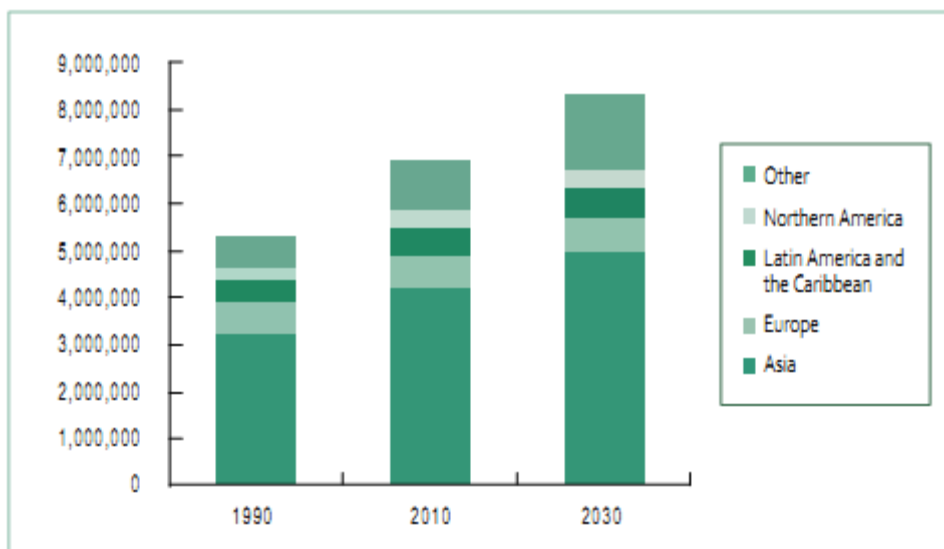


Рис. 1. Тенденції зміни чисельності населення у 1990-2030 рр. [3].

Молодіжний туризм (молоді люди до 30 років). Молоді люди віддають перевагу більш дешевим подорожам з відповідно менш комфортабельними засобами розміщення та перевезеннями, екскурсійні програми, що включають активне спілкування з місцевим населенням, веселе дозвілля (відвідування дискотек, нічних клубів і барів).

Туризм середнього віку (люди у віці від 30 до 50 років). Люди середнього віку більше претендують на комфорт і зручності, змістовні екскурсійні програми, які включають ознайомлення з об'єктами показу відповідно до професійних або аматорських інтересів туристів, широку географію подорожей.

Туризм «третього віку» (люди старше 50 років). Туристи цієї групи вимагають не тільки комфорту, а й персональної уваги з боку обслуговуючого персоналу, їм важливо мати можливість отримання медичної допомоги, наявність в ресторанах страв дієтичного харчування, розміщення в недорогих готелях, розташованих в тихих місцях. Туризм осіб старшого віку є в Європі найбільш швидкозростаючим сегментом ринку [3].

Ринок туризму людей «похилого віку» включає ще так звані програми відпочинку, підготовлені спеціально для фізично немічних людей, які не можуть здійснювати поїздки без супроводжуючих, але які, тим не менш, бажають подорожувати і отримувати задоволення від нових вражень. Існує ряд організацій, які розробляють туристичні програми для цієї категорії людей, поширювані зазвичай через пенсійні клуби та асоціації.

Потенціал туризму осіб похилого віку величезний, але і тут є ряд обмежень, серед яких основними є фінансові можливості і здоров'я. На розвиток ринку туристичних послуг літніх людей сприятливо впливають такі чинники: наявність практично необмеженої кількості вільного часу, бо особи похилого віку, як правило, не обтяжені турботами про дітей; активна участь жінок літнього віку в поїздках (слід зауважити, що збільшення частки подорожуючих жінок носить глобальний характер); знижки, надані в несезонний період.

Важливо розуміти, що не всі демографічні зміни будуть обов'язково мати наслідки для туризму. Недавній звіт німецького Федерального міністерства

економіки і технології відображає, що демографічні зміни, швидше за все, матимуть вплив на туризм, тільки якщо вони виникають в таких групах як, наприклад, люди похилого віку, діти, малозабезпечені, батьки-одиначки і т.д., які представляють значну частку, і буде значно більшим або меншим за обсягом і чия поведінка відрізняється від інших груп. У таблиці 1 наведено ключові фактори демографічних змін у розрізі основних світових регіонів в контексті їх впливу на туристичний ринок.

Таблиця 1.

Основні демографічні зміни в контексті світових регіонів [3].

Регіон	Ключові демографічні зміни
Світ	Збільшення тривалості життя жінок над чоловіками, загальне зростання чисельності населення
Основні світові регіони	
Європа	Зниження народжуваності, старіння населення, високий рівень міграції.
Азія	Швидке зростання населення, особливо в Індії та Китаї, висока народжуваність, великомасштабна урбанізація
Південна Америка	Падіння народжуваності до рівня заміщення, старіння населення, збільшення тривалості життя
Північна Америка: США і Канада	Старіння населення, зниження народжуваності, високий рівень міграції

З проведеного аналізу можна зробити наступні висновки: світові демографічні зміни мають досить суттєвий вплив на розвиток ринку туристичних послуг; виходячи з особливостей конкретного світового регіону змінюються демографічні чинники впливу на туризм, які обов'язково необхідно враховувати в туристичній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дурович А. П., Кабушкин Н. И., Сергеева Т. М. и др. Организация туризма: Учеб. пособие / Под общ. ред. Н. И. Кабушкина. – Мн.: Новое знание, 2005 г.
2. Квартальнов В. А. Туризм. М.: Финансы и статистика, 2006 г.
3. 3rd Tourism Statistics Capacity-building Workshop and Regional Seminar on Tourism Statistics Capacity-building [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : www.unwto.org. – Назва з екрана.

ОЛЕКСАНДРА ГОНЧАРЕНКО

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Комар Н. В.

КОНЦЕПЦІЯ ПЛАНОВОСТІ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У світовій економіці туристична галузь займає визначне місце. Україна ж на сьогодні має потужний потенціал та всі об'єктивні передумови для того щоб займати лідируючі місця в даній галузі. Завдяки туризму Україна може